

Aradul

Aradul

Apare afară de Luni și zilele după sârbă-
toare zilnic. — Redacția și Administrația
Strada Românului No. 6. Telefon No. 156

Ziar de propagandă națională

Abonamentul pe an 800 L., pe jumătate de
an 400 L., pe un sfert 200 L., pe lună 70 L.,
iar pt. Primării și Autorități 1000 L. pe an.

Semicentenarul neatarnării naționale

— 1877—1927 —

Un jumătate secol numai, de viață liberă și de nizuințe — o clipă de respirație în evoluția istorică a unui popor — a fost de ajuns să scoată în evidență strălucită, întreaga forță de vitalitate a neamului nostru, resursele nesecate de energie și progres ale pământului românesc.

Desvoltarea uimitoare și rezultatele formidabile, realizate pe toate terenele vieții noastre de Stat, în intervalul scurt de cinci decenii, înseamnă un capital istoric de mândrie națională și o chează reală, în evoluția noastră viitoare.

Nu s'a strecurat încă o viață de om, nu a trecut încă o generație măcar și dela două provincii subjugate dela două voivodate neînsemnate, strânse în cleștele de fier ale vecinilor puternici, între colțurile Semilunei, între ghiarele vulturului austriac și a celui rusesc, s'a făurit o Românie întregită și mare, un stat național al tuturor celor de un sânge și credință.

S'au prăbușit în jurul nostru puternice imperii, domnia otomană, stăpânirea austro-ungară și colosul moscovit, răsărind ca din cenușa proprie, neatarnarea și mărirea Țării noastre.

Sunt prea strâmte cadrele acestora, pentru o comparație cât

de sumară a acestor două date: 1877 și 1927.

O reprivire istorică asupra stării dinainte cu jumătate de secol, cu târgușoarele Munteniei și Moldovei, în care se vindeau cete de sclavi, când slova românească era indeletnicirea vreunui boer doar, când comunicația, comerțul, bogățiile țării se aflau în epoca arhaică, — ne pare azi un dome-neniu al legendei.

O învățătură adâncă se desprinde însă, din realitatea ajunsă după munca unui jumătate de secol, privind rezultatul și progresul zilelor noastre, cu circulație maritimă mondială, isvoare nesecate de petrol, aur, cărbune, universități, unitate națională etc, puse în serviciul înaintării viitoare.

Comorile ascunse în sânul pământului românesc, însușirile alese și toată puterea de viață și dezvoltare ale acestui popor, rămân un diamant în cenușă, fără o generație de muncă și de suflet mare, asemănătoare generației eroice dela 1877.

Patimile și egoismul, hărțile și frământările zilei de azi, când nici un ideal de avânt de progres cu pași giganti ai cauzei comune, nu ne încălzește, când toate sbuciumările noastre, se reduc la oportunismul momentului, când o singură preocupare

agită pe tinerul adolescent de pe băncile școlii, pe țăranul asediat de agenți propagandiști, electorali, pe intelectualul învrăjbit dela oraș, — cine vine la guvern?

Iată febra generației noastre și idealul vremii!

O inspirație din nizuințele și eforturile mari, depuse în jumă-tea de secol trecut, va realiza în o altă jumătate de veac ce urmează, un progres milenar. D. Gh.

Pentru balul sinistraților

— Sosirea doamnei general Averescu la Arad —

Azi înainte de masă a sosit în orașul nostru dl Vasile Goldiș, ministrul Cultelor și Artelor.

Prezența Excelenței Sale ne face în totdeauna o deosebită bucurie, însă acum, când se știe scopul venirii Sale, toată populația din județ este animată de cele mai sincere sentimente de simpatie și recunoștință față de marele Piu al județului, care în toate faptele Sale, dă dovada cea mai exprimată a voinței de a lucra, jertfi, contribui la toate pentru binele poporului oropsit de soartă!

Sosirea Excelenței Sale în Arad, pe lângă cele amintite mai sus, are de scop, și asigurarea primirii ce se cuvine a se face doamnei marimoase Clotilia general Averescu, patroana balului aranjat în scopul ajutorării sinistraților și celor săraci din Arad și județ.

Doamna general Averescu, va sosi azi 1 Martie c. la Arad, fiind salutăată la sosirea, în gară, decătre dl ministrul Goldiș, dl prefect pe județ Vasile Bonen, dl dr. Anghel, primarul municipiului Arad și va fi însoțită în tot timpul petrecut în orașul nostru, decătre doamna ministrului Vasile Goldiș.

La gară primirea va fi grandioasă. În afară de notabilitățile orașului și județului, vor lua parte și reprezen-

tanții țăranilor din comunele județului, cari cu o bucurie și animație sinceră voesc prin aceasta să răsplătească suferințele binele și tot ce au primit prin domnul general Averescu, părintele țăranilor.

E cu neputință, ca acest bal care este aranjat pentru a ajuta pe cei din mizerie, din venitele realizate să nu reușească, — când este patronat de Doamna Averescu cunoscută prin bunătatea sufletului, și care cauză în toate ocaziile a venit în ajutorul săracilor, or, când și dl ministrul Goldiș, neobositul luptător al neamului, fala județului nostru, își dă toată silința, încadrat de toți românii de bine din localitate și județ, a asigura cât mai frumoasă reușită pentru scopul urmărit.

Românii veniți cu toții să salutăm pe cei ce se nizuiesc a ajuta pe cei săraci și să luate cu toții parte la Balul sinistraților, căci pelângă distracția nobilă, ce vă este asigurată, ajutați prin micul obol ce-l veți da, pe cei din mizeria cumplită, pe săracii Lazării!

S. *

Proiectul noii legi a timbrului

a fost înlocuit definitiv și încurând va fi depus consiliului de miniștri, pentru aprobare prealabilă.

Vrăbioiul alb

În timpul acesta, vrăbioiul cel alb continua să-și ducă viața partiarhală, se desfăta în tihnă și se bucura de multă sănătate și voie bună. Când se găsea într-o societate numeroasă de vrăbii se rotea, se zburlea, țărâia, țupăia, se da de-a dura, prin gunoaie, făcea tururi răpeșite în jurul fiecărei amice. Era un vrăbioiu de viață.

Într-o zi pe când petrecea, foarte bine dispus, într'un grup măriror de cosângeni, o piatră căzu în apropierea lui. Piatra nu era mare, ci numai cât un bob de fasole. După aceasta mai urma încă două. A treia îl atinse puțin la aripă. Abia acum simți el primejdia și, apăsând cu picioarele în pământ, zbură într'un copac din apropiere. De acolo putea să vadă cine arunca pietrele. Era un băiat de vre-o 10—12 ani cu o praștie în mână și care începu acum din nou să trimeată pietricele ea e și erau pe lângă vrăbioiul cel alb. Dar s'apă și de astădată, aburând peste vre-o două case. De atunci liniștea desăvârșită stăpâna ia răș minunatul lui suflet vrăbesc.

În strada Cometei, Fritz Mayer aștepta încrezător pe acel care avea să i aducă comoara aprinsei lui dorinți. Odată Fritz Mayer adormi ca de obicei cu gândul la vrăbioiul alb. Vă cum lămușea două numere de câte șapte cifre fiecare. Deodată, ca porumbelul sfânt dela Botezul lui Isus, veni în zbor un vrăbioiu alb, întocmai ca cel pe care-l văzuse lângă statuie. Vrăbioiul se așează la un colț al mesei și se uita cu dragoste spre Fritz Mayer, întinzându-și cioculețul lui de fildeş. Fritz Mayer lăsă calculul ca să admiră pasărea. După câteva minute vrăbioiul începu să țupăie vesel, apropiindu-se de foaia de hârtie pe care erau scrise cele două numere de câte șapte cifre. Aici, cum se întâmplă de obicei în visuri, avu loc o minune; vrăbioiul se opri deasupra numerelor și începu să înghită, ca pe niște boabe de mei, toate cele patrușprezece cifre în ordinea în care erau scrise, iar după o scurtă pauză, întocmai ca un vierme de mătase, scoase din cioc și înșiră pe hârtie, într'un rând drept, un singur

număr lung. Fritz Mayer ceti: era tocmai produsul celor două numere înghițite. Lacrimi de fericire îi umeziră ochii și se trezi. Visul acesta intră în el tulburase pe Fritz Mayer, încât nu mai putu adormi până dimineața. În nopțile următoare, vrăbioiul alb apără regulat în visul lui Fritz Mayer, în cele mai fantastice situații. Comptabilul începuse o nouă fază a evoluției lui sufleteste.

Șmerăl veni a doua zi la Vais. Sub clopotul de sticlă ședea acum foarte trist un vrăbioiu alb. De fapt bietul vrăbioiu trăgea de moarte: îi făcuseră rău substanțele chimice în care el se îmbăiașe timp de vre-o două ore. Cu greu se stăpâni Șmerăl să nu scoată un strigăt de entuziasm, pe când Vais se prefăcea că e zdrobit de oboseală, întocmai ca chimistul care făcuse să dispară cadavrul pictorului lui Dorian Grey; și i se părea că i se întâmplase o mare nenorocire. Tocmeala lăsepu, și când Șmerăl spuse că se duce la alt chimist, Vais primi să-i decoloreze două vrăbii cu două sute de lei fiecare.

Peste trei zile după aceasta, Șmerăl, îmbrăcat cu cele mai bune haine

care le avea (erau din trei părechi deosebite) plecă la Moritz Cogan, ținând în mână stângă, învelită cu multă băgare de seamă, o cușculiță proastă, în care moțâiau de somn două vrăbii albe.

Degeaba mai încercă Moritz Cogan să-i rupă din prețul făgăduit, Șmerăl era arbitru în situații și ținea în mână cheia păcii orașului.

A doua zi dimineață, o deputație de evrei bătrâni și bogăți, între care era și un rabin, se prezentară la prefectul poliției cu două cușculițe foarte scumpe și artistice lucrate, înăuntrul cărora se preumblau cu încetineala unor monarhi, cei doi vrăbioi albi și falși, eșiți din baia otrăvitoare a lui Vais. Se simțea chiar puțin miros de clor.

Prefectul mulțumi venerabililor reprezentanți ai comunității evreiești, arătând prin cuvinte foarte potrivite nemărginita sa dragoste pentru evrei, deși toată lumea știa că prefectul poliției este un mare antisemit. Se miră însă mult când evreii întinseră două vrăbii în loc de una. Un evreu mai îndrăzneț îngână:

— Una-i pintră domnule Ghiniral! Prefectul l-ar fi luat în brațe și l-ar

Primejdia baptistă

Am arătat în nenumărate rânduri mijloacele de care se folosește baptismlul, acasă, pentru cucerirea sufletului românesc și în străinătate pentru compromiterea reputației țării. Ni s'au descoperit astfel câteva momente importante din ofensiva deosebit de primejdioasă, pe care naivitatea unora și reaua credință a altora, o desfășoară cu o neobosită slăbiciune, pentru distrugerea solidarității morale a neamului nostru.

Căci baptismlul nu isvorește dintr-o necesitate sufletească a poporului românesc, a cărui viață religioasă s'a cristalizat în formele creștinismului oriental, ci este o importanță străină. Străină de tradițiile noastre, de mentalitatea noastră și mai ales străină de marile noastre interese naționale. De aceea activitatea misionarilor baptiști trebuie urmărită de aproape cu cea mai mare atențiune și trebuie luate, până nu e târziu, toate măsurile legale de apărare și conservare a admirabilei discipline morale a neamului.

Ofensiva baptistă este mai viguroasă în Transilvania, unde stăpânirea dușmană deși credea că prin răspândirea lui, va distruge chiagul solidarității românești, și în Basarabia, pentru a cărei smulgere dela sânul bisericii strămoșești s'au cheltuit dela război încoace sume enorme de bani și o ineputabilă energie.

Pentru a putea aprecia în toată gravitatea ei opera de destrămare a acestei propagande, dăm câteva date statistice, care nu au nevoie de nici un comentariu. Baptismlul a străbătut până azi în 212 localități din județul Bihor, în 163 localități din județul Arad, 129 localități din județul Alba, 111 localități din județul Severin, 69 localități din județul Caraș, 60 localități din județul Timiș-Torontal, 78 localități din județul Hunedoara și în 55 localități din județul Cluj. În celelalte județe din Transilvania cucerirea baptistă este mai neînsemnată.

În Basarabia au străbătut în 15 localități din județul Lăpușna, în 18 localități din județul Tighina, în 16 localități din județul Cahul, în 26 localități din județul Ismail, în 38 localități din județul Cetatea-Albă, în 19 localități din județul Bălți, în 18 localități din județul Hotin.

În județele locuite de o populație minoritară cucerirea baptistă este disparentă. Astfel în județul Ciuc cu 78 la sută populație maghiară baptiștii au străbătut numai în 2 localități și acestea românești, Bicz și Cirlu având doi predicatori români și ei. În județul Trei-Scaune cu 79 la sută populație maghiară au străbătut numai în 10 localități, în județul Odorheiu cu 93 la sută populație maghiară au străbătut în 21 localități.

Cu ajutorul permanent moral și mai ales material al străinătății, sute de predicatori — exact 909, dintre

cari 890 țărani și muncitori simpli fără altă pregătire decât 2—3 clase primare — străbat țara în lung și în lat semănând pretendenți prin cuvântări și prin broșuri de propagandă, sămânța disoluției disciplinei morale a poporului nostru. Predica lor nu este predică, ci cea mai deșantată demagogie religioasă. Sub influența acestei demagogii, am văzut țărani români îngropând hoitul unui câine în cimitirul ortodox, în care le sunt înmormântați moșii și strămoșii, și-am văzut aceiași țărani desarmând jandarmii, cari se apropiu de întrunirea lor baptistă, am văzut țărani bătându-și joc de cruce, de icoane și de tot ce au venerat înaintașii.

În fața acestui stăruitor asalt anarhic îndreptat împotriva sufletului românesc, nu poate sta nimeni nepăsător, nu pot rămâne nepăsătoare autoritățile publice și nu poate rămâne nepăsătoare mai ales preoția, în mâinile căreia este așezată soarta acestui suflet românesc. Dar nu poate rămâne nepăsător nimeni cu dragoste de acest neam și de viitorul lui.

Campania anti-sovietică din Anglia

— O cuvântare a dlui Litwinow —

Paris. — Se anunță din Moscova: În cursul sesiunii comitetului executiv central al U. R. S. S., dl Litwinow a declarat, că agitația antisovietică din Londra e dusă de către foștii funcționari țariști și de către grupul puțin numeros al creditorilor Rusiei. Linia de conduită a guvernului englez dă a înțelege, a adăugat dsa, că el se asociază la această campanie. Cererile guvernului Sovietelor, tinzând la formularea unor acuzațiuni sprijinite pe cazuri precise și concrete, n'au avut niciodată succes.

Guvernul sovietic e mereu gata să examineze o regulare pacifică a conflictelor și divergențelor eventuale ale tratatului anglo-sovietic semnat în 1924: e aceasta o dovadă de bună sa voință. Totuși, în cursul campaniei anti-sovietice actuale, mai mulți membri ai guvernului englez, și unele cercuri ale societății engleze preferă amenințări indecente și inadmisibile față de Uniunea Sovietică, și de natură a împiedeca stabilirea de relațiuni normale între cele două țări. Nu se poate decât regreta profund că relațiile anglo-sovietice nu se pot desvolta în mod normal din pricina campaniei anti-sovietice care, în mod periodic, izbucnește în Anglia. Trebuie să sperăm, că guvernul englez va înțelege absurditatea absolută a acestei campanii anti-sovietice și va satisface aspirațiile guvernului sovietic, care dorește să vadă stabilindu-se relații normale între cele două țări, aceasta nedevenind posibil decât după eliminarea în Anglia a at mosferei nervoase creată de activitatea elementelor militante anti-sovietice.

MISCAREA CULTURALA

Conferința dlui prof. univ. P. Sergescu

Duminecă în 27 Februarie în sala mare a Palatului Cultural dl Sergescu a ținut o conferință, vorbind despre aplicarea științei matematice la viață. Matematica are legătură cu toate științele omenești și este precursora industriei noastre mari de astăzi.

Rezultatele ei nu-și găsesc aplicare imediată în industrie. Așa bunăoară teoriile geometrice ale lui Apolonius își găsesc aplicarea abia după 17 secole, când au trebuit să se construiască podurile de azi, ca să poată suporta greutatea locomotivelor de azi.

Leonardo de Vinci a găsit calculele, calapoadele — cum am zice — mașinei de sburător.

Mecanica fără matematică nu se poate desvolta. Distanța între două roți, de că nu e bine calculată, face ca mașina să nu funcționeze.

Matematica, spune dl conferențiar, este o știință abstractă, ea lucrează cu mărimi, forme, cu studii funcțiunilor, adică legătura între cauză și efect, lucruri abstracte, dar în imediata noastră apropiere. Ea dă direcția tuturor celorlalte științe, astronomia deși aparține mai mult fizicii, căci ea studiază corpuri existente, totuși corpurile cerești fiind așa departe, nu se pot studia fără matematică. Steaua Neptun a fost descoperită tot prin calcule matematice.

Dar matematica ca s'o aplici, trebuie s'o cunoști, altcum omul pățește ca estelul, ce a voit să cuprindă în formulă matematică frumusețea femeii; luând înălțimea de 160 cm. greutatea de 60 kgr. a ajuns la o talie de trei metri.

Scopul omului e ca prin o sfortare cât mai mică, să realizeze lucrul cel mai mare. Lucrul acesta îl știu de mult albinele, fără să știe calculul infinitesimal.

Savanții s'au mirat de ce fagurele unde depun mierea are mughinul de 57 grade și nu de ex: 60 grade. Ulterior s'a dovedit că în corpurile cu acest grad, poate să încapă maximumul de cantitate.

La matematica cu vre o câteva principii poți să rezolvi foarte multe probleme.

După multe instructive exemple, dl conferențiar spune că matematica nu face pe om ursuz, după cum greșit crede lumea, ea face pe om echilibrat, calculat în tot ce spune și literatura nu este deloc străină matematicii.

Suly Pradhomme, Lavedan, Paul Valery, Prevost etc. reprezentanți de seamă ai scriutului franțuzesc, sunt absolvenți ai școlii politehnice.

Matematica ne învață să cunoaștem infinitul, locul omului în acest mare univers, care este un inel dela atomul

neînsemnat — la plavetele cu mult mai mari decât pământul nostru.

Dl conferențiar încheie, îndemnând tinerimea la dragoste față de știință, căci de și suntem cu sute de ani în urma altor țări, totuși în scurtul timp de 60 de ani de când este regatul liber, România a dat oameni de știință egali cu Franța, ceea ce arată că neamul nostru are încă multe rezerve neexploatare.

Critica literară și justiția

Deunăzi s'a petrecut un caz curios în lumea literară maghiară, care a ajuns și înaintea tribunalului din Budapest.

Dl Iuliu Szeffü scriitor și critic recunoscut, atacă cu vehemență un poem alui Sebestyén „Gesta Hungarorum”. Dl Szeffü numește lucrarea dlui Sebestyén produsul unei minți deviate, o asemănă cu cel mai banal produs literar de fascicol, operă artificială și lipsită de orice valoare literară.

Dl Sebestyén intenționează proces de calomnie prin presă, dar tribunalul îl a-lită pe critic cu motivarea, că nu este calomnie când cineva spune despre lucrarea unui scriitor că e slabă.

Procesul acesta ne aduce aminte un caz analog în literatura noastră, mult mai grav însă, petrecut în anul 1902; procesul de calomnie prin presă alui Caragiale, criticului Constantin Ionescu-Caion.

Caion a atacat în „Revista literară” opera marelui nostru dramaturg și în special drama „Năpasta” lui Caragiale ar fi plagiată după o dramă a unui scriitor ungur Ștefan Kemény, intitulată „Nenorocul” și tradusă în românește la Brașov de un Alexandru Bogdan în anul 1848.

Caion preparase două foi imprimate cu litere cirilice, pe cari, ca să pară vechi, le-a îngălbenit la flacăra focului; a reprodus textul aproape asemănător cu cel din „Năpasta” lui Caragiale, pe cari în coloane paralele l-a publicat în „Revista literară”.

Maestrul Caragiale s'a supărat foarte, intenționează proces de calomnie lui Caion și are de apărător pe Delavrancea, care a cerut informații dela cel mai de seamă critic dramatic din Budapesta, dela Iancsó Benedek și Bayer Iosif, cari firește au răspuns, că în lit. maghiară nu a existat și nici nu există un dramaturg Ștefan Kemény nici o altă dramă care ar semăna cu „Năpasta” lui Caragiale.

Prins cu ușa dl Caion recunoaște falsul și spune că asta e numai o farsă, Caragiale a plagiat drama lui Tolstoi „Puterea întunecului”.

Delavrancea rostește o pledoarie înaintea curții cu jurați a județului II

fi sărutat pe acest evreu, dacă costumul și înfățișarea lui n'ar fi fost atât de caracteristice. El ceti pe a doua cușculiță: »Păzitorul vieții și avutului nostru. Evreii din *.*.*.

— Minunat! N'aveți idee, domnilor ce plăcută surpriză îmi faceți! zise prefectul vădit mișcat. Vă mulțumesc din toată inima și vă rămân îndatorat!

Cu aceasta evreii salutară, plocnindu-se cu umiliată și urând prefectului să ajungă ministru. Ei erau foarte veseli în sufletul lor că reușiseră să evite audiența la comandantul garnizoanei, de care aveau o frică instinctivă. Imaginația lor, militarii, în genere, se zădăreau succesiv începând cu sabia, pușca, pumnul și tocmai la sfârșit apărarea chipul de om încruntat și amenințător.

A doua zi se putea ceti pe străzile orașului un anunț din partea prefecturii de poliție prin care se mulțumea »cetățenilor» (n'au numit pe evrei spre a nu se compromite în fața antisemiților) pentru »darul primit» (nu spunea ce anume) Cetind acest afiș, Fritz Mayer primi deodată o lovitură. Am putea spune chiar că a primit două lovi-

turi în același timp: una că vrăbioiul alb, văzut întâia oară de dânsul, că zuse în mâini străine; și a doua, că acest vrăbioiul alb nu era unicul în oraș, dacă s'au putut găsi atât de repede două exemplare. Ideia de a plăti o suită de lei pentru o asemenea vrăbie l se părea acum ridiculă. Nu mai avea nici un haz.

Dar culmea desluziei i-o provocă următorul inserat în ziarul local: »Vrăbii albe cu preț moderat puteți găsi numai la Isidor Șmerăl, strada Păinii 25”.

Asociația Șmerăl-Vais făcuse în scurtă vreme ca prețul vrăbiilor albe, care se vindeau la început în taină la diferiți naivi bogăți, să cadă dela o mie de lei până la treizeci și chiar la douăzeci de lei bucata. A luat și Fritz Mayer o asemenea vrăbie albă și fașă pentru douăzeci și cinci de lei și zădărnice s'a muncit el cu mintea lui de neam să afle de ce cădeau atât curând penele de pe biata pășărică și pentru ce ea din zi în zi se ofilea ca o plantă cu rădăcinile scoase la soare. Taina aceasta o împărtășeau numai Șmerăl și Vais.

Vrăbioiul alb din natură încetase

de mult a mai fi unicul de această culoare. Prin oraș, adesea, stolurile sure de vrăbii erau punctate de câte o vrăbie albă, scăpată din colivile mușterilor lui Șmerăl. Prin această concurență necinstită din partea unor oameni vicleni și interesați, una din creațiile reale și viguroase ale naturii se pierdu între contrafaceriile grosolane și plăpânde omenești.

Pe vremea când omul aprindea focul cu multă greutate și cu mare frică, natura cu creațiile ei unice și neimitate era un izvor nesecat de viață sufletească pentru om. Forțele uriașe ale naturii, vietățile ca și lucrurile neînsufleteite formau o lume unică, nepricepută de mintea omenească. Omul de atunci broda în bogata lui închipuire cicluri nesfârșite de mituri care de care mai frumoase și trăia jumătate din timpul hărăzit lui de destin într-o libertate, într-o putere și într-o beatitudine pe care numai visurile unui om slab și primitiv le pot acorda. Vrăbiile albe false anihilaseră tot impulsul de viață sufletească pe care vrăbioiul alb din natură îl dăduse oamenilor miopi și slăbănogiți de calapoadele regimurilor reacționare și tiranice. O banalitate

înăbușitoare învâluia orașul odată cu zăpezile lui Decembrie și nimic nu mai putea să-l mai trezească din somnul lui bolnăvicios: nici părăzile cu muzici militare și sunete stridente de trâmbițe, nici compoturile descoperite cu o secundă înainte de a-și atinge criminalilor țintă, nici mizeria neagră dela margia, nici crimele neprevăzute și nepe-depsite de legi dela centru. Intocmai ca un submarin uriaș, orașul nostru continuă să ascundă undeva în adăncurile pământului ori sus în spațiile cerești o viață care există, palpita în trupuri omenești, iar vrăbioiul alb este un periscop ce apare din când în când spre a dovedi că orașul există ca și viețile oamenilor apăsați între zidurile lui.

Vrăbioiul alb trăiește și va mai trăi multă vreme și va mai avea curând prilejul de a fi el unicul și cel natural. În orice caz, altcineva îl va mai recunoaște și altfel, poate, se va comporta lumea față de el.

I. Hotnog.

(Sfârșit.)

fov, care a rămas celebră în istoricul bazei românești.

Demască în scrisorile lui Jancsó Benedek și Bayer, falsul în plagierea lui Kemény și face o analiză paralelă dramei „Puterea întunecului” și „Năpasta” în care între altele spune: „Tolstoi și-a propus să dovedească în înfiorătoare lui dramă puterea întunecimii și triumful credinței simple și profunde în Akim, care crede și nu bea, nici nu fumează”.

Caragiale a creat un caracter pe Anca, și prin Anca triumfă dreptatea omenească. În Tolstoi lumea e vânturată în vârtejul întunecimii, al inconștienței, în valurile bigotismului, ale credinței, ale sensibilității — și mișcată de trebuințe materiale, asociază

să-și dea seama, crima cu religia. Tăraniul lui Caragiale sunt conștienți ageri la minte, știu ce fac, știu ce vor, și prin capul nici unuia nu iare trece ideea să-și închine victima sau să-i pue cruce pe piept, după ce ar fi doborât-o sub loviturile de cuțit. La Tolstoi vagul, confuziunea, într-o epopee grandioasă. La Caragiale lumină perfectă într-o dramă profund emoționantă”.

Cu toată pledoaria admirabilă alui Delavrancea, curtea cu jurați achită pe Caion și Caragiale a rămas satisfăcut. El nu urmărea pedepsirea vinovatului ci satisfacție opiniei publice.

Astfel își recăpătase liniștea proprietarul berăriei „Gambinus”, ce era Caragiale în vremea aceea.

Proiectul de lege al ministerului muncii

— Se înființează o „Casă a construcțiilor” naționale —

Proiectul de lege al construcțiilor elaborat de d. Gr. Trancu-Iași, ministru muncii și o comisiune din care au făcut parte și d. G. G. Pleșoianu, secretar general al ministerului și A. V. Gădă, director general în ministerul muncii, este gata și urmează să fie trimis zilele acestea în studiul consiliului legislativ.

Casa construcțiilor

Se creiază prin lege o „Casă a construcțiilor” cu scopul de a găsi mijloacele necesare pentru începerea unei campanii de construire de imobile, pentru particulari și funcționarii statului, în Capitală și în celelalte orașe din țară.

Vor avea precădere la început funcționarii, pensionarii, ziaristii și particularii, cari vor avea terenul necesar și vor îndeplini condițiile prevăzute de lege.

În vederea creării unui fond special se va înființa un impozit de 1 jumătate la sută asupra contractelor supuse liberei tranzacții, fond ce ar putea aduce anual 200—300 milioane.

Ministerul comunicațiilor va face apoi înlesniri la transportul materialelor, iar ministerul domeniilor va furniza lemnul pe un preț mai mic decât cel de pe piață.

D. G. Pleșoianu este în posesiunea unei oferte din partea unei fabrici de cărămidă, care oferă Casei construcțiilor cărămizi, pe un preț ce reprezintă jumătatea prețului de pe piață.

Se crede că proiectul va fi depus în Parlament la începutul lunii Martie, astfel ca, în cel mai scurt timp, Casa construcțiilor să poată lua linia și campania construcțiilor să înceapă chiar în primăvară.

Cronica sportivă

AAC—AMTE 4:3 (1:0)

Șampionatul de primăvară și-a luat început, aducând mari surprize în rândul aderenților de football. Duminică în ziua de 27 Februarie a. c. s'au întâlnit pe terenul Gloria-CFR., vechii rivali, echipele AAC și AMTE din care derby a ieșit învingătoare cu drept merit, AAC.

La începerea jocului, norocul favorizează pe AAC, astfel că AMTE joacă contra vântului. După un început cam greoi din lipsă de antrenament, în 16-a minut se vede rezultat. Petro împedecă cu forța pe Dulfner, și arbitrul fluieră faultul, din care Szabo, din greșeala lui Czincer marchează primul gol. (1-0).

Repriza întâia numai aduce nici o surpriză. În repriza 2-a în minutul 5, Kelly, marchează goalul al II-a (2-0) în poarta lui AMTE, după care AMTE răspunde prin Morocz cu un foarte frumos goal. (2-1).

Nu peste mult timp, Kelly marchează goalul al 3-a (3-1) după care AMTE dintr'un tumult înaintea poartei lui AAC, face goal. (3-2).

În al 36-lea minut AAC, marchează goalul al 4-lea prin Gyebrovski (4-2). Lumea emoționată încurajează echipa AMTE și se fac schimburi radicale în posturile jucătorilor. Gencsy și Auer merg înainte și strămtoresc pe AAC la poartă. În 44 min., Auer i plasează mingea spre poartă, dar ajungându-l Pfeifer cu mâna, arbitrul fluieră 11 pe care Auer îl marchează în goal (4-3) jocul i-a sfârșit prin atacurile vehemente ale echipei AMTE.

Arbitrul dr. Vajian a condus bine jocul.

Din AAC am remarcat pe dl Palinkás, Kelly din AMTE, Gencsy, Auer și Petro.

Hakoah—ATE 1:0

Spre marea surpriză, Hakoah, învinge pe ATE.

Gloria—Olimpia 1:1

Olimpia jucând pe terenul propriu și cu mare entuziasm, reușește a obține un rezultat măgulitor față de Gloria care juca cu mare tehnică.

Kinezul—Politehnica 2:2

Echipa șampioană a României, nu s'a putut lupta cu Politehnica și s'a mulțumit să egalizeze.

Toți intelectualii, industriașii, meseriașii, comercianții și țărani mai cu stare, din oraș și județ, își vor da întâlnire în ziua de 1 Martie 1927, în Palatul Cultural, la balul ce se va aranja pentru ajutorarea sinistratilor!

CINEMA ELISABETA.

Azi după masă orele 6, 7 jum. și 9 mai pe urmă

Așa-i căsătoria

Dramă socială. În rolul principal cu C. TALMADGE și COL. RONALD

Măine: DRUMUL AVENTURILOR

Vine HARRY PIELI

Reprezentările se încep punctual

Decedare

Petroviciu Nicolae (Brad) decedat în ziua de 27 luna curentă, înmormântarea a fost în Arad, în ziua de 28 luna curentă.

INFORMATIUNI

Insemnătatea istorică a zilelor

Vestitul poet și scriitor — romanțier de renume mondial, americanul Langfellow, s'a născut la 27 Februarie 1807 în Portland. A scris drame, romane și poezii. Romanul cel mai celebru e: „Hyperion”-ul.

La 28 Februarie — înainte de Hristos — învinge zdrobitor, Cornelius Scipio, consul de Roma, în apropierea Magnesiei, armatele lui Antiochus. Romanii, ca să recompenseze glorioasa faptă a lui Scipio, îi dederă porecla de „Asiaticus”.

Napoleon cel Mare, la data de 1 Martie 1815, reușește a ajunge la țarm, debarcând la Cannes, pe când fugise din Elba.

—o—

M. S. Regele Ferdinand

În Sâmbăta trecut a oferit un ceaiu în Palatul Cotroceni, la care au fost invitați: corpul diplomatic, primul ministru dl general Averescu, ministrul de externe dl Mitileu și dl dr. Lupu care după cum se știe este primarul sectorului verde a Capitalei, pe teritoriul căruia este situat și palatul Cotroceni.

Guvernul și Banca Națională

au luat măsurile necesare ca, urcarea leului să nu aibă efect dezastruos asupra economiei naționale. În săptămâna curentă se vor ține numeroase conferințe financiare spre a se lua măsurile necesare pentru stabilizarea leului și fixarea definitivă a regimului vamal.

Di ministru Vasile Goldiș

a sosit azi în orașul nostru, unde va sta câteva zile.

Îi urăm bun venit!

În ședința de azi.

a camerei, a prezidat dl Bordsescu.

Di Livesceanu cere dlui ministru de interne, să se dispună ca, acei jurați, cari în exercitarea funcțiunei lor sunt siliți să se deplaseze, călătorind pe CFR, să li se dea bilete cu reducere în aceste ocazii.

Di Florescu, cuzist cere dosarul ce cuprinde chestiunea cu ancheta făcută la Societatea „Frigol”, voind să facă o interpelare în acest sens.

Di Ioanățescu aderă la aceasta cerere după care se trece la ordinea zilei, continuându-se discuția proiectului legii controlului muncii.

O alianță secretă Bulgaro-Italiană?

Presa franceză se ocupă foarte intensivă cu călătoria regelui Boris al Bulgariei în Italia, unde s'a întreținut mult timp cu ministrii Rocco și Grandi și se pretinde realizarea unei alianțe secrete Bulgaro-Italienne.

Călătoria recentă a ministrului de externe bulgar Buroff, pare a întări această presupunere.

RESTAURANT ROMÂNESC!

Funcționari români din Arad și județ, luați masa numai la restaurantul românesc „PALACE”, Arad, Strada Ionel C. Brătianu. Mănăcări bune și ieftine. :. serviciu punctual.

BURSA

Cursurile devizelor Zürich

Inchiderea de la 28 Februarie 1927

Berlin	123.25
Amsterdam	208.10
New-York	519.87
Londra	2522.25
Paris	2034.—
Milano	2272.50
Praga	1540.—
Budapesta	9090.—
Belgrad	913.50
București	310.—
Varșovia	58.10
Viena	7325.—

BUCUREȘTI Devize

Paris	670.—
Berlin	40.55
Londra	830.—
New-York	170.75
Italia	755.—
Elveția	3295.—
Viena	24 15
Praga	508.—

Valute

Napoleon	690.—
Mărci	41.—
Leva	125.—
Lire otomane	87.—
Lire sterline	825.—
Fr. rancezi	6 80-
Fr. elvețieni	32.50-

Primăria Zerind

No. 111—1927 (739)

Publicație

Se publică licitație publică pentru îngrădirea locului de țarg și a cimitirului de vite al comunei Zerind pe ziua de 4 Aprilie 1927 orele 16.

Ofertele se vor înainta primăriei până la ziua licitației, Se va ține cont la art. 72—80 din legea contab.

Zerind, la 21 Februarie 1927.

Primăria.

Primăria comunei Nadăș.

No. Ad. 17—1927 (742)

Concurs

Având în vedere, că concursul publicat în Monitorul Județului Arad No. 3—1927 a rămas fără succes.

Primăria comunală Nadăș publică din nou concurs pentru angajarea unui inginer pentru redactarea a lor 800 fișe cadastrale în limba Statului.

Ofertele ni-se vor înainta noauă până la 20 Martie 1927.

Licitația se va ține conform Legii Contabilității Publice.

Nadăș la 21 Febr. 1927.

Primăria.

Primăria comunei Minișel.

No. 3—1927. (741)

Concurs

Având în vedere, că concursul publicat în Monitorul Județului Arad No. 1927 a rămas fără succes.

Primăria comunală Minișel Publică din nou concurs pentru angajarea unui inginer pentru redactarea a lor 250 fișe cadastrale în limba Statului.

Ofertele ni se vor înainta, noauă până la 20 Martie 1927.

Licitația se va ține conform Legii Contabilității Publice.

Minișel la 21 Febr. 1927.

Primăria.

Notariatul comunei Lupești.

No.15—1927 (740)

Concurs

Se publică concurs pentru angajarea unui inginer pentru înlocuirea alor 750 fișe cadastrale ale comunelor Lupești, Baia, Pârnași și Slatina de Mureș, redactate în limba maghiară cu fișe scrise în limba statului.

Ofertele ni se vor înainta până la data de 30 Martie 1927.

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiunile legii contabilității publice.

Lupești, la 22 Februarie 1927.

Primăria

KNAPP

Knapp vopsește și curăță haine. — Atelierul în Arad, Str. Episcopul Radu 10. — Loc pentru strângerea hainelor în Arad, Str. Brătianu 11. În edificiul Băncii Agrare Timișană. 271

Primăria comunei Satul Nou
Nr. 19—1927 725

Publicațiune.

Primăria comunei Satul-Nou publică licitație pentru angajarea unui inginer, care va înlocui fișele cadastrale în limba maghiară, cu fișe scrise în limba statului. Contractarea cu inginerul se va face în conformitate cu legea contabilității publice, în localul primăriei la 1 Aprilie a. c. Ofertele închise și sigilate se vor depune la Primărie. Numărul fișelor este de 823 bucăți. Satul Nou, la 24 Febr. 1927.

Primar: Németh.

Notar: Nădăban.

Notariatul Petriș.

Nr. 206—1927. 727

Publicațiune.

Notariatul cercului Petriș publică licitațiune publice pentru înlocuirea fișelor de cadastru — circa 1400 buc. — cu fișe scrise în limba statului, a comunelor Petriș, Seliște, Corbești, Obârșia. Licitatiunea va avea loc în biroul notarial din Petriș, în ziua de 2 Aprilie 1927 la ora 10 a. m. Licitatiunea se va ține în conformitate cu art. 72—80 din legea contabilității publice. Petriș, la 25 Febr. 1927.

Notar.

Comitetul Școlar Șepreș.

Nr. 27—1927. 730

Publicațiune de licitație.

În ziua de 13 Martie 1927 la ora 2 p. m. se va ține licitație publică ca ofertă închisă la localul Primăriei Șepreș pentru construirea gardului dela școala primară Șepreș. Condițiile de licitație a se vedea la direcția școlai. Șepreș, la 25 Febr. 1927.

Președinte: Ioan Putin.

Primăria comunei Mișca.

Nr. 22—1927. 729

Publicațiune.

Neavând licitația din 15 Februarie a. c. rezultat, se publică o nouă licitație pe ziua de 15 Martie 1927 la ora 10 a. m. referitor la prevederea coridorului dela notarului cu geamuri.

La licitație se poate concura numai cu oferte închise și sigilate, în conform cu art. 72—83 din legea asupra contabilității publice.

Caietul de sarcini se poate vedea zilnic între orele oficiale în biroul notarului. Mișca, la 20 Febr. 1927.

Primăria.

Dacă vrei să dejeunezi sau să cini ieftin și să fii servit
ooo conștiincios caută ooo

hala de vin a viticulturii „Minorităților”

aranjată cu gust. Arad, Str. Brătianu No 2. — Vinuri escelente! Deschis până la ora 12. ooo 511

Direcțiunea Uzinelor de Gaz a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu gaz de caloricitate înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de prăce ieftin a lumina, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scălda. Instalațiile necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comunale Secția gaz aerian:
Arad, Str. Muclu Scevola 9, 11, 13. — Telefon: 27, 25, 16.

Biroul uzinelor

din Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public în ce privesc comenziile etc.

VIN VECHIU

produs propriu și bine îngrijit în butelii la

Farmacia FÖLDES Arad.

Baia arteziană SIMAY

Baia cu aburi pentru femei Marți toată ziua și Vineri d. m. Pentru bărbați afară de Marți în toată ziua, iar Sâmbătă și după masă. — Baia-vană deschisă în toată ziua de dimineață până seara. Hidroterapie: baie cu acid sulfuric și acid carbonic pt. femei după masă, iar pentru bărbați înainte de masă. (618)

Haine (blouse) croșetate, veste, Poulle-uri, ciorapi, mănuși, șaluri elegante de mătase, tricouri (indispens.) se capătă pe lângă prețuri convenabile la SZÁNTÓ, Str. Eminescu 6. Arad. 245

Clubul Sportiv Român Gloria-CFR

No. 3—1927. 652

Publicațiune.

Să pune la licitație publică închirierea restaurantului de pe terenul sportiv Gloria CFR. Ofertele închise și sigilate să vor înainta până la 1 Martie 1927 ora 14 la președintele Clubului Sportiv Român Gloria-CFR. — Direcțiunea de Exploatarea CFR. etaj, ușa 4, unde să află și condițiunile de închiriere.

Președinta.

Griji, Tăticule!

Stofe școlare, metru Lei 460

Stofă școlară extra-

fină, metru . . . Lei 560

la MUZSAY :: ARAD

vis-a-vis de teatru. (589)

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale

al doamnei Cristina Săbau

Arad, Strada Gojdu Nr. 17.

Confecționează; Cuverturi de pat, perdele, fețe de masă, lîngerle etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment de modele artistice pentru brodat. :: Imprimațiuni de modele pe pânză.

C ne voiește să cumpere mobilă să și ia atîta oboșală și să cerceteze depozitul fabricii KLUK din Aradul Nou lângă podul Mireșului. ooo 621

Primăria comunei Apatu. jud. Arad.

Nr. 274—1927. 709

Publicațiune

Primăria comunei Apatu publică licitație minuentă pe ziua de 21 Martie 1927 la ora 9 a. m. la primăria comunei pentru facerea podurilor comuna și hotar. Ofertele se vor adresa primăriei și numai închise.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile cu art. 72—80 din legea contabilității publice.

Caietul de sarcini se poate vedea la primărie în orele oficiale. Apatu, la 18 Febr. 1927.

Primăria comunală.

Primăria comunei Apatu. jud. Arad.

No. 275—1925. 710

Publicațiune.

Primăria comunei Apatu publică licitație minuentă pe ziua de 2 Martie 1926 la ora 9 a. m. la primăria comunei pentru lîfărea alor 2 vâlouă la fântănilor din hotar.

Ofertele se vor adresa primăriei și numai închise.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 70—80 din legea contabilității publice.

Caietul de sarcini se poate vedea la primărie în orele oficiale.

Apatu, la 18 Febr. 1927.

Primăria comunală.

Primăria comunei Apatu județul Arad.

Nr. 276—1927. 711

Publicațiune.

Primăria comunei Apatu publică licitațiune minuentă pe ziua de 21 Martie 1927 la ora 9 a. m. la primăria comunei, pentru furnizarea 50 podele de 3 m. lungi, 25 cm. late și 6 cm. grosime.

Ofertele se vor adresa primăriei și numai închise.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72—80 din legea contab. publice.

Caietul de sarcini se poate vedea la primărie în orele oficiale.

Apatu, la 18 Febr. 1927.

Primăria comunei.

Primăria comunei Apatu județul Arad.

Nr. 277—1927. 712

Publicațiune.

Primăria comunei Apatu publică licitație minuentă pe ziua de 21 Martie 1927 la ora 9 a. m. la primăria comunei, pentru furnizarea registrelor, papirului, rolurilor și alte recvizite necesare la birourile primăriei din comuna Apatu.

Ofertele se vor adresa primăriei și numai închise.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 70—82 din legea contabilității publice.

Caietul de sarcini se poate vedea în orele oficiale această primărie.

Apatu, la 18 Febr. 1927.

Primăria comunei.

Citiți Cuvântul Ardealului!

Primăria comunei Apatu județul Arad.

Nr. 278—1927.

Publicațiune.

Primăria comunei Apatu publică licitație minuentă pe ziua de 21 Martie 1927 la ora 9 a. m. la primăria comunei, pentru lîfărea petrolului și alte furi (lămpi, sticle de lămpi primăriei comunale).

Ofertele se vor adresa primăriei și numai închise.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72—80 din legea contabilității publice.

Caietul de sarcini se poate vedea la această primărie în orele oficiale.

Apatu, la 18 Febr. 1927.

Primăria com.

Primăria comunei Apatu județul Arad.

Nr. 279—1927.

Publicațiune.

Primăria comunei Apatu publică licitație minuentă pe ziua de 21 Martie 1927 la ora 9 a. m. la primăria comunei, pentru pararea fântănelor din hotar comunei.

Ofertele se vor adresa primăriei și numai închise.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72—80 din legea contab. publice.

Caietul de sarcini se poate vedea la primărie în orele oficiale.

Apatu, la 18 Febr. 1927.

Primăria com.

Primăria comunei Iosășel.

Nr. 310—1927.

Publicațiune.

Conform deciziunei Prefecturii județului Arad, No. 32751/1927 publicăm licitațiune pentru înlocuirea fișelor cadastrale redactate în limbă străină, cu fișe scrise în limba statului și verificarea printr'un inginer, a comunelor Iosășel, Valeamare și Zimbru.

Licitatiunea se va ține în ziua de 26 Martie 1927 la ora 9 a. m. la primăria Iosășel, prin oferte închise și în conformitate cu art. 72—80 din legea asupra contabilității publice.

Iosășel, la 26 Febr. 1927.

Prim.

Insertii se primesc

a Administrația ziarului

Primăria comunei Siclău.

Nr. 220—1927.

Publicațiune.

Primăria comunei Siclău publică licitație publică în ziua de 2 Martie 1927, la ora 10 a. m. pentru angajarea unui inginer care va înlocui fișele cadastrale comunale redactate în limbă străină, cu fișele scrise și verificate în limba statului.

La licitație se poate concura numai înscris și cu oferte sigilate, adresate notariatului din Siclău.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea contabilității publice, Siclău, la 25 Febr. 1927.

Primar: Gheorghe Tor.

Notar: Ioan Goldiș.